

به نام خدا

۱۹۳۰۳۳۵

سید مر نامہ

و ندرت

محقق: سید داود خارقانی

سرشناسه: خارقانی / سید داود
 عنوان و نام پدیدآور: سومرنامه و نثر ته / سید داود خارقانی
 شابک: ۶-۶۴۴-۲۰۲-۶۰۰-۹۷۸
 مشخصات نشر: تهران - البرز فردانش ۱۳۹۷
 مشخصات ظاهری: وزیری ۳۷۰ ص
 موضوع: سومریان - تاریخ
 موضوع: اساطیر سومری - تاریخ - اسناد و مدارک
 موضوع: تمدن آشوری و بابلی
 رده بندی کنگره: ۱۳۹۷ س ۹۲/خ DS۷۲
 رده بندی دیویی: ۹۳۵/۰۱
 فهرست نویسی: فیپا
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۲۰۱۲۵۳

عنوان: سومرنامه و نثر ته

نویسنده: سید داود خارقانی

مشخصات نشر: تهران - البرز فردانش ۱۳۹۷

مشخصات ظاهری: وزیری ۳۷۰ ص

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۷

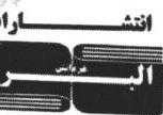
شابک: ۶-۶۴۴-۲۰۲-۶۰۰-۹۷۸

چاپخانه / صحافی: نشاط

تیراژ: ۲۰۰

قیمت: ۳۰۰۰ تومان

کلیه حقوق مادی و معنوی کتاب متعلق به نویسنده کتاب می باشد

تهران - ضلع شمال غربی پل سید خندان - اول خ. شقایق کوچه بن بست اول - پلاک ۲ - واحد ۱۲

022 887501@yahoo.com

۶۰۲۶۰ - ۲۲۸۸۷۵۰۱

فهرست مطالب

۱۵	 خلاصه کتاب
۱۹	 یادداشت مولف
۲۵	 فصل اول - فهرست شاهان سومر
۲۵	 ۱-۱ ریشه شناسی و جغرافیا
۲۷	 ۱-۱-۲ ساخت بابل در میان رودان
۲۸	 ۱-۲ گشایش
۲۹	 ۱-۳ الواح و اسناد
۲۹	 ۱-۳-۱ آپ کوللو (W20030,7) APKULLU
۲۹	 ۱-۳-۲ بابلیونی که بروس سوس (BEROSSUS) BARYLONIACA
۳۰	 ۱-۳-۳ وقایع نگاری شاهنشاهی ابث ۱۸ (ABC18) DYNASTIC CHRONICLE
۳۰	 ۱-۳-۴ سند K11261
۳۰	 ۱-۳-۵ سند K12054
۳۰	 ۱-۳-۶ سند WB62
۳۱	 ۱-۳-۷ سند UCBCN-1819
۳۱	 ۱-۳-۸ الواح کیش KISH
۳۱	 ۱-۳-۹ سند WB44
۳۱	 ۱-۴ فهرست سلاطین سومر قبل از طوفان و ایزدزادگان نئون نه کی ANUNNAKI
۳۱	 ۱-۴-۱ سلسله ملوک

- ۳۲..... ۱-۴-۲ نه‌نون نه‌کی‌ها
- ۳۳..... ۱-۴-۳ سلاطین قبل از طوفان - ایزد زادگان نه‌نون نه‌کی ANUNNAKI
- ۳۴..... ۱-۴-۴ فهرست سلاطین سومر بعد از واقعه طوفان
- ۳۵..... ۱-۴-۵ توضیحات
- ۳۷..... فصل دوم - شهرکشورهای سومری
- ۳۷..... ۲-۱ تل ابوسلابیخ TEL ABU SALABIKH
- ۳۸..... ۲-۲ نه‌دب ADAB
- ۳۸..... ۲-۳ نه‌کشاک AKSHAK-AKCAK
- ۳۸..... ۲-۴ بدتی‌بی‌ره BADI-BIRI
- ۳۹..... ۲-۵ بوریپ‌په BURIP-PA
- ۳۹..... ۲-۶ در DER
- ۴۰..... ۲-۷ اری‌دو (ERIDUG) ERIDU
- ۴۰..... ۲-۸ اشنون نه ESHNUNNA
- ۴۱..... ۲-۹ گیرسو GIRSU
- ۴۱..... ۲-۱۰ ای‌سین ISIN
- ۴۲..... ۲-۱۱ کیش KISH
- ۴۲..... ۲-۱۲ کیس‌سوره KISSURA
- ۴۲..... ۲-۱۳ کوئه‌ره KUARA
- ۴۳..... ۲-۱۴ له‌گش LAGASH
- ۴۳..... ۲-۱۵ لرسه LARAG=LARSA
- ۴۳..... ۲-۱۶ مه‌رد MARAD
- ۴۴..... ۲-۱۷ نیپ‌پور NIPPUR
- ۴۵..... ۲-۱۸ شوروپ‌پک URUPPAK-SHURUPPAK
- ۴۵..... ۲-۱۹ سیپ‌پر SIPPAR

۴۶	۲۰-۲ UR
۴۷	۲۱-۲ اوروک (UNUG) URUK
۴۷	۲۲-۲ تل عبید TEL AL OBAID
۴۹	فصل سوم - متن های بلند
۴۹	مقدمه
۴۹	۱-۳ وصایای شوروپک THE INSTRUCTIONS OF SHUROPPAK
۵۱	۲-۳ داستان آفرینش CREATION MYTH
۵۴	۳-۳ مناظره زمستان و تابستان DEBATE BETWEEN WINTER AND SUMMER
۵۶	۳-۴ مجموعه قوانین حموره بی HAMMURABI CODE OF LAWS
۵۶	۱-۴-۳ گشایش
۵۷	۲-۴-۳ مقدمه حموره بی
۶۰	۳-۴-۳ متن قوانین حموره بی
۸۱	۴-۴-۳ مؤخره حموره بی
۸۶	فصل چهارم - اسطوره های طوفان
۸۶	۱-۴ مقدمه - اسطوره طوفان (DILUVIUM) DELUGE
۸۶	۲-۴ زی یوسودره ZIUSUDRA
۸۸	۳-۴ اسطوره نتره هسیس ATRAHASIS
۹۰	۴-۴ اسطوره گیل (بیل) گمش BILGAMESH
۹۲	۵-۴ خیسوئروس XISUTHROS
۹۴	۱-۵-۴ کوه نهره رت ARARAT
۹۵	۲-۵-۴ کوه جودی JUDI
۹۷	فصل پنجم - سومر و نهرت ته ARATTA
۹۷	۱-۵ ان مرکز و امیر نهرت ته ENMERKAR AND THE LORD OF ARATTA
۹۷	۱-۱-۵ گشایش

۹۸	۵-۱-۲ متن
۱۰۵	۵-۲ ان‌مرکر و ان‌سوه‌گیرنه‌نه ENMERKAR AND ENSUHGIR ANA
۱۰۵	۵-۲-۱ گشایش
۱۰۵	۵-۲-۲ متن
۱۱۱	۵-۳ لوگل بنده و مرغ‌ن‌زود LUGALBANDA AND THE ANZUD BIRD
۱۱۱	۵-۳-۱ گشایش
۱۱۱	۵-۳-۲ متن
۱۱۸	فصل ششم - گفتمان
۱۱۸	۶-۱ تقریر
۱۱۸	۶-۲ باورهای ذهنی
۱۱۹	۶-۳ باورهای عینی و بی‌بارها
۱۱۹	۶-۳-۱ فرهنگ سان‌داکی
۱۱۹	۶-۳-۲ الهه‌شی‌گیر
۱۲۰	۶-۳-۳ چاتال‌هوبوک
۱۲۰	۶-۳-۴ الهه‌نم‌په
۱۲۰	۶-۳-۵ تدفین
۱۲۰	۶-۳-۶ تدفین با اشیاء
۱۲۰	۶-۳-۷ بانوی سرخ‌پوش
۱۲۱	۶-۳-۸ مصر - زندگی پس از مرگ
۱۲۲	۶-۳-۹ نمادها نزد بودایی‌ها
۱۲۲	۶-۳-۱۰ نمادها به معنای عام
۱۲۲	۶-۴ موضع انسان از نظر اعتقادات توحیدی
۱۲۳	۶-۴-۱ بشر ماقبل تاریخ
۱۲۳	۶-۴-۲ سومر

۱۲۳	۶-۴-۳ مصر
۱۲۳	۶-۴-۴ بودایی‌ها
۱۲۳	۶-۴-۵ نصارا
۱۲۴	۶-۴-۶ یهود
۱۲۴	۶-۴-۷ هندو
۱۲۴	۶-۴-۸ اسلام
۱۲۴	۶-۵ شاکنه‌بش چیست
۱۲۴	۶-۵-۱ بشر ما قبل تاریخ
۱۲۵	۶-۵-۲ سومر
۱۲۵	۶-۵-۳ مصر
۱۲۶	۶-۵-۴ بودایی
۱۲۷	۶-۵-۵ نصارا
۱۲۸	۶-۵-۶ یهود
۱۲۸	۶-۵-۷ هندو
۱۲۹	۶-۵-۸ اسلام
۱۲۹	۶-۶ سرنوشت اجزاء موجودات
۱۲۹	۶-۶-۱ بشر ما قبل تاریخ
۱۳۰	۶-۶-۲ سومر
۱۳۰	۶-۶-۳ مصر
۱۳۱	۶-۶-۴ بودایی
۱۳۱	۶-۶-۵ نصارا
۱۳۲	۶-۶-۶ یهود
۱۳۳	۶-۶-۷ هندو
۱۳۴	۶-۶-۸ اسلام

۱۳۵	۶-۷ نتیجه
۱۳۵	۶-۷-۱ تکامل چیست؟
۱۳۶	۶-۷-۲ حس ششم (ارباب انواع و حس ذاتی بشر)
۱۳۸	۶-۷-۳ آثار حس ششم
۱۳۹	اول: بوددا
۱۴۱	دوم: ابراهیم پیامبر
۱۴۱	سوم: اسناد
۱۴۲	چهارم: چنانیز
۱۴۳	پنجم: ذکر بعضی موارد دیگر به اختصار
۱۴۳	۶-۸ دو کلمه انتهایی
۱۴۵	فصل هفتم - جداول اطلاعات عمومی
۱۴۵	۷-۱ اعصار تاریخی مهم میان و در
۱۴۵	۷-۱-۱ بعد از نوسنگی
۱۴۵	۷-۱-۲ عصر مفرغ اولیه EARLY BRONZE PERIOD
۱۴۶	۷-۱-۳ عصر مفرغ میانی MIDDLE BRONZE PERIOD
۱۴۶	۷-۱-۴ دوره مفرغ متأخر LATE BRONZE PERIOD
۱۴۶	۷-۱-۵ عصر آهن IRON AGE
۱۴۶	۷-۱-۶ عهد عتیق کلاسیک ANCIENT CLASSICAL PERIOD
۱۴۸	۷-۲ نقاط عطف تاریخی در میان رودان
۱۵۰	۷-۳ فهرست اوزان و مقادیر در سومر
۱۵۰	۷-۳-۱ وزن
۱۵۰	۷-۳-۲ طول
۱۵۰	۷-۳-۳ مساحت
۱۵۰	۷-۳-۴ حجم

۱۵۱	 ۷-۳-۵ پول
۱۵۳	 فصل ہشتم - تعلیقات
۱۵۵	 توضیحات
۱۵۵	 ۱- سوک کل مہ (وزیر) - SUKKAL MAH
۱۵۵	 ۲- سومری - SUMERIAN
۱۵۵	 ۳- ئە کد - AKAD
۱۵۶	 ۴- سامی - SEMITE
۱۵۶	 ۵- DILUVIUM
۱۵۶	 ۶- ئەنوں نہ کی - ANUN NAKI
۱۵۶	 ۷- ان لیل - ENLIL
۱۵۷	 ۸- ئەنو - ANU
۱۵۷	 ۹- کی - KI
۱۵۷	 ۱۰- ئەلولیم - ALULIM
۱۵۷	 ۱۱- ئن - AN
۱۵۷	 ۱۲- ئەلوروس - ALORUS
۱۵۸	 ۱۳- ان من لوتنہ - EN-MEN-LU-ANA
۱۵۸	 ۱۴- ئل ئل جر - ALALJAR
۱۵۸	 ۱۵- ان من گل ئنہ - EN-MEN-GAL-ANA
۱۵۸	 ۱۶- دوموزید - DUMUZID
۱۵۸	 ۱۷- ان سی پدزیدنہ - EN-SIPAD-ZID-ANA
۱۵۸	 ۱۸- ان من دورئنہ - EN-MEN-DUR-ANA
۱۵۹	 ۱۹- اوبہرہ توتو - OBARA-TUTU
۱۵۹	 ۲۰- اوتہنہ پیش تیم - UTA-NAPISHTIM
۱۵۹	 ۲۱- دورئن کی - DURANKI

- ۱۵۹ ۲۲- ای کور - E-KUR
- ۱۵۹ ۲۳- ای گی گی - IGIGI
- ۱۶۰ ۲۴- زہ بہ بہ - ZABABA
- ۱۶۰ ۲۵- نہون - AWAN
- ۱۶۰ ۲۶- حہ مہ زی - HAMAZI
- ۱۶۰ ۲۷- مہری - MARI
- ۱۶۱ ۲۸- گو تی ام - GUTIUM
- ۱۶۱ ۲۹- نین تیوگہ - NINTI-NUGA
- ۱۶۲ ۳۰- گولہ - GULA
- ۱۶۲ ۳۱- اسطورہ طوفان - DELUTE
- ۱۶۳ ۳۲- نگہ - AGA, KKA
- ۱۶۳ ۳۳- حس سونہ - HASSUNA
- ۱۶۳ ۳۴- سہ مررہ - SAMARRA
- ۱۶۳ ۳۵- حہ لف - HALAF
- ۱۶۴ ۳۶- عبید - OBAID
- ۱۶۴ ۳۷- جمدت نصر - JEMDET-NASR
- ۱۶۴ ۳۸- آتش فشان مینوئن - MINOAN ERUPTION
- ۱۶۵ ۳۹- کاسی ہا - KASSITES
- ۱۶۵ ۴۰- ہیت تیت - HITTITES
- ۱۶۶ ۴۱- اوزروئنہ - OZRO-ENE
- ۱۶۶ ۴۲- ندیہ بنہ - ADIA-BENE
- ۱۶۷ ۴۳- ہترہ - HATRA
- ۱۶۷ ۴۴- اورنم مو - UR-NAM-MU
- ۱۶۸ ۴۵- حم مورہ بی - HAMMURABI

۱۶۸	۴۶- ئهموری ها - AMORITES
۱۶۸	۴۷- ئه‌ره‌می ها - ARAMEANS
۱۶۹	۴۸- شول گی - SHUL-GI
۱۶۹	۴۹- تل حداد - HADDĀD
۱۶۹	۵۰- تل هرمل - HARMAL
۱۶۹	۵۱- ان‌مرکر - ENMERKAR
۱۷۰	۵۲- توبال - TŌBĀL
۱۷۱	۵۳- کرت‌ولین - KARTVEILINS
۱۷۳	تصاویر
۲۰۳	نقشه‌ها
۲۲۱	فهرست تفصیلی معانی لغات
۳۱۷	فهرست فارسی لغات
۳۶۱	مراجع
۳۶۳	SUMMARY

خلاصه کتاب ...

کتابی که فعلاً در محفل خواننده است، معرفی یکی از خرده تمدن‌های ایرانی است که قدمت آن به حدود ۵۶۰۰ سال پیش از میلاد می‌رسد:

در مورد این امپراطوری‌های ایرانی، اطلاعات محصلی در اسناد به دست آمده در ایران موجود نیست. این اطلاعات را فقط می‌توان از مدارک به دست آمده در شرق و غرب ایران زمین جستجو کرد. آن‌ها که در غرب ما، در سومری بودند، تمدن آن‌ها گرچه امروز خاک شده ولی این مردم ولع قابل توجهی در بایگانی کردن خود داشتند و در شهرهای خود مدارک را در محفظه‌های مخصوص نگاه می‌داشتند. بیشتر آن‌ها نگاره‌های میخی روی گل خام (بعدها گل پخته) است. از نمونه‌های این شهرها یکی تل‌ابو بلاخ کنونی (ارش ERESH عتیق یا کش KESH) در ۶۰ کیلومتری جنوب شرقی حله است که اسناد فراوانی از آن جا به دست آمده. تاریخ آن به حدود ۴۷۰۰ سال پیش از میلاد می‌رسد. دیگری نه‌نه NINAVA پایتخت بزرگ آشوری‌ها که کتابخانه شاه بزرگ شش‌شوریه‌نی پال ASHURBANIPAL (۶۲۷-۶۸۸ ق.م.) در آن جا کشف شد. این اکتشافات در طول ۲۰۰ سال گذشته انجام شده. از آن جایی که جستجو در موجودیت امپراطوری‌ها و تمدن‌های عتیق ایرانی بدون شناخت سومر عملی نیست، در این کتاب به طور مختصر به آن‌ها پرداخته شده است.

سومری‌ها ابزار تمدن را هزار سال قبل از کهن‌ترین تمدن‌ها (مصر، مینوئن MINOAN، هیت‌تیت، یونان و ...) دریافتند. آن‌ها را مردمی تک خانواده و بدون وارث و موروث شاید هم از بعض دیدگاه‌ها متوارث گفته‌اند. این سخن از سر آنست که هنوز دانسته نیست که عقبه این قوم از کجا خاسته. آن‌ها دفعاتاً واحداً، در حدود ۸۰۰۰ سال پیش، مثل جن و پری و دیو و غول افسانه ناگهان در منطقه‌ای غریب، و بیابانی بی‌آب و علف، در جنوب رود فرات ظاهر شدند. آن‌ها در این مکان بی‌کس رشد کردند و انواع مظاهر تمدن را که تا آن زمان مفقود بود

ظاهر کردند. بناهای چند اشکوبه به ارتفاع ۳۰ تا ۴۰ متر ساختند و به آن زیگورات گفتند و در کله آن معابد ساختند. خط را اختراع کردند. یک زبان کامل مستقل خلق کردند. کوره‌های آجرپزی درست کردند. به ذوب فلزات دست زدند. ملقمه‌هایی مثل مفرغ و برنج پدید کردند. شهرهای بزرگ پایه ریختند. سلسله خدایان برای خود درست کردند. در نجوم و تنجیم کارهای بارز کردند. برای کشاورزی در آن منطقه تفته شبکه بزرگ آبیاری، از فاصله حدود ۵۰ کیلومتری، برای آبرسانی درست کردند و نمی‌دانم چه چیزهای بوالعجب دیگر.

از آن‌ها به تواتر مدارکی در شهرهای غیر سومری (ئه‌کدی، بابلی، ئه‌سوری) باقی مانده که در آن از یک سلسله شاهی به قدمت پانصد هزار سال، به شمار نام شاهان، مدت سلطنت و تخت‌گاه آن‌ها نام برده می‌شود. این موجودات همان‌طور که دفعتاً آمده بودند، ناگهان رفتند و ناپدید شدند و مردند و افسانه شدند و شهرهاشان خاک شد و آثارشان معدوم شد و فقط افسانه آن‌ها در خوام باقی ماند. زبان‌شان که تاج تمدنشان بود از یاد رفت ولی مظاهر تمدن آن‌ها در اقوام و بلادناصله در شمال آن‌ها در منطقه میان‌رودان ظاهر شدند مثل ئه‌کد، بابل، ئه‌سور، یهود، آرام، عیبره، اثر غریب به جای گذاشت.

اسناد باقی مانده از این قوم مقنن، و شمن و متمدن نشان می‌دهد که آن‌ها در عصر خود (در حدود ۷۰۰۰ سال پیش) با تمدن دیگری هم‌ارز خود به نام نهرت ته ARATTA در شرق منطقه تعامل و گاهی تجادل داشتند. این افسانه‌ها که سه تای آن‌ها به تفصیل در این کتاب ذکر شده نشان‌گر این نکته است که اگر چه ممکن است این تمدن همسایه سومر بزرگ‌تر از آن‌ها نبوده باشد ولی حداقل هم‌ارز آن‌ها بوده. این نشان‌دهنده قدری است که (در یکی از افسانه‌های ذکر شده) به صراحت می‌گوید الهه بزرگ سومری INNANA اصالتاً متعلق به ئه‌رت ته بوده و تلویحاً اشاره دارد که ان‌مرکر ENMERKAR همان بزرگ سومری (حدود ۶۶۰۰ سال قبل) در کوهستان نهرت ته تربیت و رشد یافته.

این اشارات که به صراحت در الواح سومری آمده نشان از یک امپراطوری بزرگ در مشرق سومر داشته است. در کلام یهود سومر را شنعار گفته‌اند. در تورات یهود به صراحت آمده که مردم برای اول بار از شرق به سوی شنعار رفتند. به گمان ما این شرق همان منطقه نهرت ته است که امروز ما آن را جزئی از تمدن بزرگ ایرانی-دراویدی دره سند می‌دانیم.

اما چرا در کتب و نوشته‌های تاریخ دانان و باستان‌شناسان و جغرافی دانان و قوم‌شناسان و زبان‌شناسان ایرانی کمتر اشاره‌ای به این تمدن بزرگ عتیق ایرانی نشده؟ نویسندگان اذعان دارد که علت العلل این تغافل بزرگ را درک نمی‌کند. آن چه قابل ذکر است اینست که برای

جبران این تغافل باید کاری کرد. این تسامح و تغافل منحصر به نهرت ته (تمدن دره هلیل) نیست بلکه شامل خرده تمدن‌هایی مثل نه‌ون، مَره‌شی، سیمشکی، حه‌مه‌زی و غیره که در نقاط مختلف کشور به وجود آمدند نیز شده است. تمدن شوش (از ۹۰۰۰ سال پیش) و تمدن ایلام (از ۵۳۰۰ سال پیش) که هر دو جایگاه بزرگی در تاریخ تمدن عالم عتیق داشته‌اند نیز دچار همان اغفال شده‌اند در حالی که در گنجینه زبان‌های آنیران فهرست بزرگی از میراث آن‌ها وجود دارد، در کشور ما، جز در کتب و نوشته‌های اندک، اثری از آن‌ها موجود نیست. به نظر نویسنده جای آن دارد که علاقمندان به تاریخ این سرزمین آستین بالا زده و مقداری از این بار موجود به زبان‌های آنیرانی را برای استفاده هم‌وطنانی که به این زبان‌ها آشنا نیستند ترجمه کنند. این زکات کوچکی خواهد بود در قبال آن که خداوند به ایشان نعمت دانش عطا کرد.

نویسنده بر سر آنست که آنچه در توان دارد، تا آن جا که عمری باقی باشد، نوری بر این گوشه‌های تاریک تمدن بزرگ ایرانی تاباند. هر چه باشد قسمت اعظم آن تمدن‌های بزرگ مردند و خاک شدند و از خاطر‌ها رختند. هلی ایرانی به حول و قوه الهی هنوز زنده است و می‌کوشد. فرزندان او در اقصا نقاط مهجور کشورش می‌کوشند و تپه کنار صندل نماد تمدن نه‌ون رت به ARATTA و قدیم‌ترین تمدن جهان را آشاف می‌کنند (ن.ک). به آثار یوسف مجید زاده، که سهل است حتی پس از آن که بی‌مهری و بی‌بند اشعه ایزدی این خاک مقدس نیرویشان می‌دهد که ۱۲۰ قطعه نفیس و گران‌بها و بی‌نظیر آثار دره هلیل را با درایت و کیاست و استعانت خداوند از کف کلاشان و قلاشان و دزدان و محتالان بین‌المللی در میانه فرودگاه هیتروی HITHROW لندن درآورده، هزینه‌های آن را از جیب مبارک یا دوستان عیار پرداخته، دو دستی تقدیم این ملت کنند (ن.ک). به مقدمه دکتر یوسف مجید زاده بر کتاب نفیس آثار گنجینه جیرفت، موزه ملی ایران، مؤسسه فرهنگی انتشارات پاریته.

ما بارگه دادیم اگر هم ستمی بر ما رود شکر نعمت کنیم و کفر آن نکنیم که "عسی ان تکرهو شیئاً" گوئیم، و بر ستم چیره شویم، آن چنان که بر اسکندر و مغول و تیمور و روس منحوس. آیا این دلیل کافی برای طول بقائمان نبوده؟ امیدواریم بگویند و بنویسند. ما هم گوئیم و نویسیم تا ظلمات زمانی تاریخ این ملت شکبیا و بردبار لمعات نور شود، و استفاضه همگانی حاصل آید. افوضُ امری إلى الله.